

2. Черненко А. П. Роль оперативних підрозділів у доказуванні під час кримінального провадження //Докази і доказування за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (до 75-річчя з дня народження доктора юридичних наук, професора Михайла Макаровича Михеєнка): матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 6-7 грудня 2012 р., м. Київ. – Х.: Видавець Строков Д.В., 2013. – С. 343-347.

Чернобук В.В., студентка

Науковий керівник: Лускатов О.В., к.ю.н., доцент,
професор кафедри кримінально-правових
дисциплін юридичного факультету
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

ПРОФЕСІЯ ПРИВАТНОГО ДЕТЕКТИВА

Іноді в житті людини бувають такі ситуації, впоратися з якими самостійно досить важко. Існує ряд ситуацій, в яких радою не допоможеш, а самостійне рішення питання просто неможливо. У таких випадках є сенс звернутися за допомогою до незацікавленої третьої особи, якою є приватний детектив, тому дослідження питання професії приватного детектива у криміналістиці є сьогодні досить актуальним.

На думку Л.М. Гуртієвої, приватний детектив – це людина зі сторони, не пов'язана з бізнесом, сім'єю або власною службою безпеки клієнта. Хороший детектив без зайвого шуму, виконає всю чорнову роботу і залишить клієнта наодинці з отриманою інформацією. До того ж, зробить це делікатно, не втручаючись в особисте життя. [2, с. 476].

В.Г. Гончаренко констатує, що іноді в родині виникають проблеми з підлітками. Наприклад, можна припускати, що дитина вживає наркотики або алкоголь. Але як отримати вірну інформацію, не завдавши шкоди психіці підлітка в тому випадку, якщо здогади виявляться невірними? Варіант

самостійного спостереження практично не можливий, тому що батьки не зможуть залишитися не поміченими в тих місцях, які відвідує підліток. Навпаки, приватний детектив, завдяки своїм професійним навичкам, зможе отримати всю необхідну інформацію таким чином, що про його близьку присутність підліток не дізнається [1, с. 51].

Подібною є ситуація із внутрішньо-сімейними проблемами, на якій наголошує А.В. Самодін. Одна з найбільш частих проблем у сім'ї, це подружня зрада. Не секрет, що приблизно третина клієнтів звертається до приватних детективів з питанням про викриття своєї невірної половини. В даному випадку, знову потрібно, не піднімаючи шуму, підтвердити або спростувати факт подружньої зради. Приватний детектив може зробити це професійно з наданням фото, відео матеріалів, які допоможуть клієнту прийняти правильне рішення [3, с. 172].

Приватний детектив – особа, яка здійснює детективну (розшукову) діяльність і надає детективні послуги приватним (індивідуальним) чином. Приватний детектив, хоч і називається детективом, не є державним службовцем, тому його правове становище дещо інше: він свого роду фрилансер, який здійснює підприємницьку діяльність на свій ризик. Це, з одного боку, дає приватному детективу деяку свободу дій, але, з іншого боку, приватний детектив не наділений тими імперативними повноваженнями, які мають його колеги з державних і муніципальних структур. Часто приватні детективи працюють у взаємодії з правоохоронними структурами [1, с. 51]. Разом з тим приватні детективи не можуть робити все, що їм заманеться, оскільки їх діяльність має бути унормована законом.

Розглянемо, які саме види діяльності може виконувати приватний детектив. Для цього варто проаналізувати думки науковців, окремі нормативні акти тих країн, де детективна діяльність легалізована, тобто регламентована правовими нормами, а також розглянути можливості, проведення того або іншого виду діяльності, які надає детективу відповідне законодавство України, що на сьогодні ще тільки формується.

Ось наприклад за Законом РФ «Про приватну детективну та охоронну діяльність у Російській Федерації» існують такі види детективних послуг:

1) збір відомостей у цивільних справах на договірній основі з учасниками процесу;

2) вивчення ринку, збір інформації для ділових переговорів, виявлення некредитоспроможних або ненадійних ділових партнерів;

3) встановлення обставин неправомірного використання в підприємницькій діяльності фірмових знаків і найменувань, недобросовісної конкуренції, а також розголошення відомостей, що становлять комерційну таємницю;

4) з'ясування біографічних та інших характеристик особи даних про окремих громадян (з їхньої письмової згоди) при укладенні ними трудових і інших контрактів;

5) пошук безвісти зниклих громадян;

6) пошук втраченого громадянами або підприємствами, установами, організаціями майна;

7) збір відомостей у кримінальних справах на договірній основі з учасниками процесу. Протягом доби з моменту укладення контракту з клієнтом на збір таких відомостей приватний детектив зобов'язаний письмово повідомити про це особу, яка провадить дізнання, слідчого або суд, в чиєму провадженні знаходиться кримінальна справа;

8) пошук особи, яка є боржником відповідно до виконавчим документом, його майна, а також пошук дитини за виконавчим документом, який містить вимогу про відібрання або про передачу дитини, порядку спілкування з дитиною, вимога про повернення незаконно переміщеного в Російську Федерацію або утримуваного в Російській Федерації дитини або про здійснення відносно такої дитини прав доступу на підставі міжнародного договору Російської Федерації, на договірній основі зі стягувачем. [5]

На основі цього можна зробити такий висновок, що робота приватного детектива потребує конфіденційності та деяких спеціальних знань.

Приватні детективи займаються приватними розслідуваннями, зокрема розшуком зниклих безвісти, розслідуваннями в сімейно-побутовій сфері, а також деякими видами економічних розслідувань.

В Україні законодавство не забороняє приватну детективну діяльність, але не регулює її.

Приватний детектив на оплатній договірній основі здійснює оперативно-розшукову діяльність. Це може бути розслідування кримінальних злочинів, пошук людей, збір інформації, спостереження, бізнес-розвідка, розшук зниклих товарів і послуг, перевірка кандидатів на роботу і персоналу.

На думку Л.М. Гуртієвої: обов'язками приватного детектива є:

- 1) збір відомостей у цивільних справах;
- 2) вивчення ринку, збір інформації для ділових переговорів, виявлення некредитоспроможних або ненадійних ділових партнерів;
- 3) встановлення випадків неправомірного використання фірмових знаків і найменувань, недобросовісної конкуренції, а також розголошення відомостей, що є комерційною таємницею;
- 4) з письмової згоди громадян з'ясування їх біографічних даних;
- 5) пошук безвісти зниклих;
- 6) пошук втраченого майна (як фізичних, так і юридичних осіб);
- 7) збір відомостей у кримінальних справах [2, с. 478].

Послуги приватного детектива також можуть допомогти в питаннях, пов'язаних з перевіркою персоналу. Причому не тільки офісного, пов'язаного з веденням бізнесу, але і домашнього. На сьогоднішній день багато агентств пропонують послуги з підбору домашнього персоналу. Але чи можна їм довіряти? Адже окрім прекрасного резюме, приємної зовнішності і відповідної рекомендації агентства, про людину більше ми нічого не знаємо. Людині необхідна робота, агентству прибуток, а зовнішність і взагалі може бути оманливою. Приватний детектив і тут, не плутаючись під ногами, зможе виконати свою роботу.

Допомога детектива може також бути корисною при пошуку різної інформації, осіб (однокурсників, родичів, друзів дитинства і так далі). Якщо так сталося, що винуватець ДТП утік з місця події або хтось зачепив припаркований вами автомобіль, приватний детектив допоможе знайти власника по номеру машини, у випадку якщо номер порушника відомий.

Як видно, головне в роботі приватного детектива – це збір всілякої інформації, а також грамотне використання зовнішнього спостереження при спостереженні за об'єктом.

На нашу думку, детективні послуги на території України можна поділити на п'ять груп:

1. Послуги зовнішнього спостереження, прихованого контролю і стеження.

2. Послуги зі збирання та пошуку інформації про фізичних осіб та майно, проведення приватних розслідувань.

3. Послуги з розшуку фізичних осіб та їх майна.

4. Послуги зі збору інформації про юридичних осіб, конкурентної розвідки та безпеки бізнесу.

5. Послуги з надання допомоги в проведенні судової експертизи та техніко-криміналістичного забезпечення розслідувань.

За законопроектом «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» можна виділити такі принципи надання послуг приватного детектива: конфіденційність, порядність, інформування клієнта про реальні перспективи розслідування [4].

Отже, ключовим моментом у відповіді на питання, навіщо потрібен приватний детектив, буде – для збору і фіксації необхідної клієнту інформації. До того ж хороший детектив це не тільки професіонал своєї справи, але й, як правило, відмінний психолог, з яким можна поділитися своїми проблемами або тривогами і отримати на руки фактичний матеріал, який допоможе зробити правильний вибір.

Список використаних джерел:

1. Гончаренко В.Г. Особистісні якості слідчого в тактичній схемі проведення слідчого огляду / В.Г. Гончаренко // Вісник Академії адвокатури України. - 2014. - Т. 11, № 2. - С. 49–55.
2. Гуртієва Л.М. Предмет слідчої етики / Л.М. Гуртієва // Актуальні проблеми держави і права. - 2012. - Вип. 64. - С. 475-181.
3. Самодін А.В. Напрями реформування процесуального статусу слідчого у кримінальному провадженні / А.В. Самодін // Юридична наука. - 2015. - № 8. - С. 171-177.
4. Проект Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» № 3726 від 13.04.2017 року.
5. Закон РФ «Про приватну детективну та охоронну діяльність у Російській Федерації» від 11.03.1992 року.

Шалгунова С.А., к.ю.н., доцент,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
юридичного факультету

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

ВИДИ ДЕТЕКТИВНИХ ПОСЛУГ, ЩО МОЖУТЬ НАДАВАТИСЯ СУБ'ЄКТАМИ ПРИВАТНОЇ ДЕТЕКТИВНОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ НАДАННЯ

Як закріплено в Преамбулі проекту закону «Про приватну детективну (розшукову) діяльність», він визначає загальні правові засади організації приватної детективної (розшукової) діяльності в Україні як одного з шляхів забезпечення конституційних гарантій людини та громадянина на захист своїх законних прав та інтересів [1]. Проектом даного закону пропонується приватними детективами визнавати фізичних осіб, які здійснюють приватну детективну (розшукову) діяльність на підставах та в порядку, що передбачені